

også godkendte og revurderede bekæmpelsesmidler har effekter på miljøet.

Ifølge handlingsplanen skal forbruget af bekæmpelsesmidler nedsættes for at beskytte miljøet – d.v.s. såvel harmløse organismer som nytteorganismer blandt flora og fauna i både terrestriske og akvatiske miljøer

Forbruget skal også nedsættes for at beskytte mennesker mod de sundhedsmæssige risici og de skadevirkninger, som følger brugen af midlerne. Dette gælder såvel for brugerne af midlerne som for befolkningen i almindelighed, der især må sikres mod indtagelse via levnedsmidler og drikkevand.

M.h.t. risiko for grundvandsforurening vurderes det i forbindelse med godkendelsesordningen, om anvendelsen af et bekæmpelsesmiddel vil føre til en koncentration i grundvandet, der overstiger 0,1 µ/l. Er det tilfældet, kan bekæmpelsesmidlet ikke godkendes. At et bekæmpelsesmiddel er godkendt/revurderet udelukker derfor ikke, at stoffet selv efter normal brug kan optræde i grundvandet i små koncentrationer. En nedsat anvendelse af bekæmpelsesmidler vil mindske denne risiko.

I pesticidhandlingsplanen fra 1986 slås det fast, at det er overordentligt vanskeligt at fastsætte et miljømæssigt forsvarligt niveau for bekæmpelsesmiddel-forbruget. Der bør derfor sigtes mod at reducere anvendelsen af bekæmpelsesmidler så meget som muligt.

Godkendelse og revurdering af bekæmpelsesmidler

Godkendelse og revurdering er det vigtigste middel til at lede forbruget over på bekæmpelsesmidler, der er mindre skadelige for miljø og sundhed.

Alle bekæmpelsesmidler skal inden markedsføring eller anvendelse være godkendt af Miljøstyrelsen efter reglerne i lov om kemiske stoffer og produkter. På det miljømæssige område vurderes midlernes nedbrydningstid, bioakkumulerbarhed og mobilitet (nedsivningspotentialet). Endvidere sammenholdes de forventede bekæmpelsesmiddelkoncentrationer i miljøet med midlernes giftighed overfor en række land- og vandorganismer. Midler, der vurderes at være særlig farlige for sundheden eller særlig skadelige for miljøet, kan ikke godkendes. Det skal dog nævnes, at også godkendte og revurderede bekæmpelsesmidler har effekter på miljøet.

På længere sigt vil retningslinjerne for, hvorvidt et middel kan godkendes eller ej, være fastsat af et EU-direktiv.

Godkendelserne gælder i op til 10 år. Alle midler, der var godkendt inden 1980, har skullet gennemgå en særlig revurdering, idet de oprindelige godkendelser ikke inddrog miljøforhold, og idet kriterierne

for godkendelse blev skærpet i 1987. Færdiggørelsen af denne revurdering viste sig imidlertid vanskelig at få afsluttet, og derfor blev kemikalieloven ændret i foråret 1994 samtidig med, at midler med en række nærmere angivne aktivstoffer blev forbudt. Alle godkendelser, der er givet efter 1980, er tidsbegrænsede.

I alt blev ca. 150 midler indeholdende 23 forskellige aktivstoffer vurderet i 1994. Vurderingen af de resterende midler indeholdende ca. 30 aktivstoffer, der er godkendt inden 1980, forventes afsluttet i 1995. Arbejdet er tilrettelagt sådan, at de potentielt grundvandstruende stoffer har den højeste prioritet. I de tilfælde, hvor Miljøstyrelsen vurderer, at der er baggrund for, at et bekæmpelsesmiddel optages på kemikalielovens forbudsliste, har virksomhederne herefter 3 måneder til at gennemgå Miljøstyrelsens vurdering. Eventuelle tvivlsspørgsmål kan dernæst forelægges et ekspertpanel, der behandler de faglige spørgsmål, der er rejst. Herefter skal sagen forelægges Bekæmpelsesmiddelrådet. Efterfølgende vil Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg få sagen forelagt til orientering.

Der vil med den procedure, der er fastlagt, gå mindst et halvt år fra Miljøstyrelsen har udsendt sin første vurdering, inden et aktivstof kan optages på »forbudslisten«.

Hidtidige initiativer

Virkemidlerne til at opnå pesticidhandlingsplanens forbrugsnedsættelser har været øget rådgivning, undervisning, vejledning og oplysning.

Som opfølgning på beretningen om en bæredygtig landbrugsudvikling blev det obligatoriske undervisningskrav i forbindelse med bekæmpelsesmiddel-anvendelsen udvidet til at omfatte alle erhvervsmæssige brugere.

Der er indført krav om, at landbrugsbedrifter, gartnerier, frugtplantager og planteskoler skal føre journal over forbruget af bekæmpelsesmidler.

Der gennemføres stikprøvevis eftersyn af sprøjtemateriel.

Endvidere er der etableret støtteordninger til mindre belastende produktion så som skovrejsning, omlægning og opretholdelse af økologisk jordbrug og miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger som f.eks. sprøjtefri randzoner og ekstensivering.

Sammenfattende er der udsigt til, at pesticidhandlingsplanens målsætning vedrørende mængden af aktivstoffer vil kunne opfyldes, mens der modsat ikke uden yderligere initiativer er udsigt til, at målsætningen om en 50 pct. reduktion af behandlingshyppigheden vil kunne opfyldes.

Den foreslåede afgift vil bidrage til, at man nærmer sig pesticidhandlingsplanens målsætning. Afgif-